

**Câmpulung Moldovenesc**, oraș în județul Suceava, situat în regiunea istorică a Bucovinei. Prezența evreilor în Câmpulung este documentată începând cu anul 1684 de când datează un act de moștenire semnat de Mihail Dodu și soția sa în casa evreului Mer. În această perioadă, evreii din Câmpulung erau, de regulă, fermieri, negustori sau proprietari de hanuri. În 1775, după cucerirea austriacă a Bucovinei, situația evreilor din Câmpulung se deteriorează, din cauza restricțiilor economice impuse de noile autorități.

Intracomunitar, până în 1859, evreii din Câmpulung aparțin, administrativ, de comunitatea din Suceava doar după aceea devenind o comunitate autonomă.

Numărul evreilor din Câmpulung crește ușor dar constant. Astfel, dacă în 1880 locuiau în oraș 799 de evrei, numărul acestora ajunge la 3500 în 1913. În această perioadă, evreii din Câmpulung activau de regulă, în domeniul comercial, meșteșugăresc sau bancar la care se adaugă o dezvoltare tot mai pronunțată a profesiilor liberale.

În perioada interbelică, evreii din Câmpulung au o bogată și diversă viață culturală. Orașul găzduiește toate instituțiile specifice oricărei comunități evreiești precum și mai multe organizații sioniste, (Asociația Evreiască Theodor Herzl, *Avivia*). Tot în această perioadă este inaugurată Casa Națională Evreiască din Câmpulung, unde se preda limba ebraică și unde se organizau spectacole de teatru, muzică și/sau activități sportive. Conform recensământului din 1930, populația evreiască a orașului număra la acel moment 1488 de persoane (14,9% din totalul populației).

Expresie a antisemitismului tot mai pregnant manifestat de autoritățile române, statutul evreilor din Câmpulung începe să se deterioreze încă din perioada anilor '30 dar adevărata schimbare vine odată cu instaurarea guvernului Goga-Cuza și, mai ales, cu instaurarea statului național-legionar, în septembrie 1940.

În conformitate cu Decretul-lege nr. 3347 din 4 octombrie 1940, toate proprietățile evreiești din zonele rurale trec în proprietatea statului. Primăria din Câmpulung-Moldovenesc, printr-o decizie locală, reduce suprafața orașului la o rază de 300 de metri calculați din centru ceea ce transformă majoritatea suprafeței orașului în teritoriu rural și, prin aplicarea decretului-lege amintit mai sus permite confiscarea proprietăților evreiești din localitate. Tot în toamna lui 1940, pe 12 octombrie, ziua de Yom Kipur, conform calendarului evreiesc, sub comanda lui Vasile Erhan, liderul local al Gărzii de Fier dar cu egala participare a prefectului județului Constantin Rusu și a colonelului Mociulschi, comandantului unității militare din localitate, sunt organizate jafuri ale locuințelor evreiești, bunurile furate fiind depuse la sediul Gărzii de Fier din Câmpulung. Monumentala bibliotecă a Rabinului Mozes Iosef Rubin este distrusă, rabinul fiind torturat pentru a semna o declarație în care recunoaștea că ar fi ascuns în sinagogă materiale explozibile. Rabinul Rubin refuză și este înhămat la o căruță pe care, sub amenințarea armei, este obligat să o tragă prin localitate. Toate sinagogile din Câmpulung sunt profanate iar majoritatea obiectelor de cult este furată.

Între septembrie 1940 și toamna lui 1941, asemeni tuturor evreilor aflați sub autoritate românească și cei din Câmpulung sunt nevoiți să se supună întregului set de reglementări antisemite implementate de statul român: le sunt ridicate licențele comerciale, sunt eliminați din Armată, din învățământ, sunt supuși sistemului de muncă forțată, le sunt confiscate proprietățile. În iulie 1941, evreii evacuați din zonele rurale ale județului sunt concentrați în orașul Câmpulung sau în târgurile mari, ceea ce determină o creștere temporară a populației evreiești din localitate.

Evreii din Câmpulung și împrejurimi au fost deportați la 13 octombrie 1941, în ziua de Sucot. Din întreg județul Câmpulung au fost deportați 6118 evrei (2197 bărbați, 2226 femei și 1655 copii), aproximativ 2000 dintre aceștia erau din orașul Câmpulung și din împrejurimile

acestui. Deportați au fost urcați în vagoane de vite, 60-70 de persoane în vagon și au pornit către o destinație necunoscută. După un drum de 48 de ore, trenul a fost oprit pe un câmp lângă Atachi. Pe 16 octombrie, evreii din Câmpulung au fost trecuți pe malul estic al Nistrului și au ajuns la Moghilev. Drumul acestora nu s-a oprit aici ci a continuat spre ghetourile ce au funcționat în diferite localități ale județului: Șargorod, Copaiorod, Djurin, Murafa, etc. Asemănător tuturor evreilor ajunși în Transnistria la ordinul autorităților române, evreii din Câmpulung vor rămâne în ghetourile de dincolo de Nistru ceva mai mult de doi ani și jumătate, timp în care vor fi decimați de foame, frig și boli. Supraviețuitorii sunt repatriați în 1944 însă marea majoritate nu se întorc în Câmpulung. Orașul nu rămâne, însă, fără o comunitate evreiască ci este populat cu evrei veniți din Cernăuți și nordul Bucovinei. Astfel că în 1947, 1370 de evrei sunt înregistrați în oraș.

În perioada comunistă, valuri succesive de emigrație vor conduce la dispariția comunității evreiești din Câmpulung. Conform recensământului populației din 2011, niciun evreu nu mai locuia în oraș la data culegerii datelor.

#### Surse:

Andrei Corbea-Hoisie, „Câmpulung Moldovenesc”, în *YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe*, [http://www.yivoencyclopedia.org/article.aspx/Campulung\\_Moldovenesc](http://www.yivoencyclopedia.org/article.aspx/Campulung_Moldovenesc)

Chaim Gelber, „Kimpolung”, în Hugo Gold (ed.), *Geschichte der Juden in der Bukowina*, vol. 2, Tel Aviv, 1962, pp. 88-90.

Jean Ancel, *Contribuții la istoria României. Problema evreiască, 1933-1944*, volumul 1, București, Editura Hasefer, 2001; partea I, pp. 291, 340-341; partea a II-a, p. 279.

Jean Ancel, *Contribuții la istoria României. Problema evreiască, 1933-1944*, volumul 2, București, Editura Hasefer, 2003, partea a II-a, p. 347.

Matatias Carp, *Cartea neagră*, volumul 1, p. 95, volumul 3, București, Editura Diogene, 1996, p. 147.

Victor Eskenasy (ed.), *Izvoare și mărturii referitoare la evreii din România*, volumul 1, București, Editura Hasefer, 1995, doc. 167, pp. 137-138.

*Recensământul general al populației României*, volumul 2: Neam, limbă maternă, religie, București, Imprimeria Națională, 1938.

[Ana Bărbulescu]